

รายงาน

การเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา WESR

ประจำสัปดาห์

Weekly Epidemiological Surveillance Report

สำนักงานระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health.

ISSN 0859-547X http://epid.moph.go.th/weekly/w_2550/menu_wesr50.html

ปีที่ ๓๘ ฉบับที่ ๔๗ : ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ Volume 38 Number 47 : November 30, 2007

สัปดาห์ที่	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖	๑๗	๑๘	๑๙	๒๐	๒๑	๒๒	๒๓	๒๔	๒๕	๒๖
จำนวนจังหวัดที่ส่ง	๕๖	๖๒	๖๗	๖๔	๖๑	๖๘	๖๘	๖๗	๖๘	๖๙	๖๘	๗๐	๗๑	๖๕	๗๑	๗๐	๗๒	๖๙	๗๐	๗๐	๖๑	๖๕	๖๘	๖๕	๖๕	๖๒
สัปดาห์ที่	๒๗	๒๘	๒๙	๓๐	๓๑	๓๒	๓๓	๓๔	๓๕	๓๖	๓๗	๓๘	๓๙	๔๐	๔๑	๔๒	๔๓	๔๔	๔๕	๔๖	๔๗	๔๘	๔๙	๕๐	๕๑	๕๒
จำนวนจังหวัดที่ส่ง	๖๙	๖๑	๖๕	๖๖	๖๙	๖๗	๖๘	๗๐	๗๐	๖๘	๖๕	๖๓	๖๘	๖๘	๖๖	๖๖	๖๙	๖๘	๗๐	๖๗	๖๖					

สัปดาห์ที่ ๔๗ ระหว่างวันที่ ๑๘ - ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐

จำนวนจังหวัดส่งข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนทันตามกำหนดเวลา

ส่งทันเวลา ๖๖ จังหวัด ร้อยละ ๙๖.๘๔

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์ในเด็กอายุ 0 - 14 ปี ที่คลอดจากแม่ติดเชื้อเอชไอวี

สถานการณ์โรค/ภัยที่สำคัญ

(Situation of HIV/AIDS infected from maternal in children age 0 – 14 years)

พวงทิพย์ รัตนะรัต Phuongtipya Ratanarat ธนรักษ์ ผลิตพันธ์ Tanarak Plipat

กลุ่มระบาดวิทยาโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ สำนักงานระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

Aids Tuberculosis and Sexually transmitted Infection Epidemiological Section, Bureau of Epidemiology, Ministry of Public Health

✉ pratanarat@yahoo.com

บทนำ

สำนักงานระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ได้รับรายงานผู้ป่วยเอดส์จากทุกจังหวัดตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2527 จนถึงวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2550 มีจำนวนผู้ป่วยสะสมทั้งสิ้น 322,296 ราย เป็นเพศชาย 224,077 ราย และเพศหญิง 98,219 ราย อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิงเท่ากับ 2.3 : 1 มีรายงานเสียชีวิตแล้ว 89,973 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.9 ของจำนวนผู้ป่วยทั้งหมด เป็นเพศชาย 64,471 ราย และเพศหญิง 25,502 ราย

จำนวนผู้ป่วยที่มีอายุระหว่าง 0 - 14 ปี มีจำนวนสะสม 12,862 ราย คิดเป็น ร้อยละ 4.0 ของผู้ป่วยทั้งหมด เป็นเพศชาย 6,675 ราย และเพศหญิง 6,187 ราย อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิงเท่ากับ 1.1 : 1 ได้รับรายงานการเสียชีวิตแล้ว 3,470 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.9 ของจำนวนผู้ป่วยในกลุ่มอายุ 0 - 14 ปีทั้งหมด เป็นเพศชาย 1,816 ราย และเพศหญิง 1,654 ราย

จำนวนผู้ป่วยที่มีอายุระหว่าง 0 - 14 ปี ที่คลอดจากแม่ติดเชื้อเอชไอวี มีจำนวนสะสม 12,213 ราย คิดเป็น ร้อยละ 94.9 ของผู้ป่วยที่อยู่ในกลุ่มอายุระหว่าง 0-14 ปีทั้งหมด เป็นเพศชาย 6,361 ราย และเพศหญิง 5,852 ราย อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิงเท่ากับ 1.1 : 1 ได้รับการรายงานการเสียชีวิตแล้ว 3,375 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.6 ของจำนวนผู้ป่วยที่คลอดจากแม่ติดเชื้อเอชไอวีทั้งหมด เป็นเพศชาย 1,775 ราย และเพศหญิง 1,600 ราย

สารบัญ

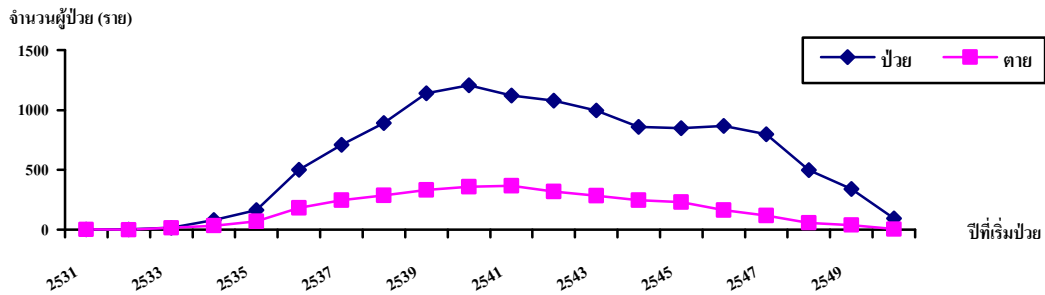
◆ สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์ในเด็กอายุ 0 - 14 ปี ที่คลอดจากแม่ติดเชื้อเอชไอวี	829
◆ สรุปการตรวจสอบข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ สัปดาห์ที่ 47 ระหว่างวันที่ 18 - 24 พฤศจิกายน 2550	835
◆ สรุปสถานการณ์เฝ้าระวังใช้วัคซีนกบประจำสัปดาห์ สัปดาห์ที่ 47 ระหว่างวันที่ 18 - 24 พฤศจิกายน 2550	836
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนประจำสัปดาห์ สัปดาห์ที่ 47 ระหว่างวันที่ 18 - 24 พฤศจิกายน 2550	837

แนวโน้มการป่วยและตาย

ผู้ป่วยเอดส์ในเด็กรายแรกที่คลอดจากแม่ติดเชื้อเอชไอวี พบในปี พ.ศ. 2531 เป็นเพศหญิงอายุ 1 ปี หลังจากนั้นจำนวนผู้ป่วยได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ปี พ.ศ. 2540 มีรายงานผู้ป่วยสูงสุด 1,208 ราย จำนวนผู้ป่วยเริ่มลดลงอย่างช้า ๆ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา

รายงานการตายก็มีแนวโน้มเช่นเดียวกับการป่วย โดยปี พ.ศ. 2541 มีรายงานผู้เสียชีวิตสูงสุด 368 ราย ขณะที่มียาผู้ป่วย 1,123 ราย คิดเป็นอัตราส่วนของการรายงานผู้ป่วยต่อผู้เสียชีวิตเท่ากับ 3 : 1 (รูปที่ 1)

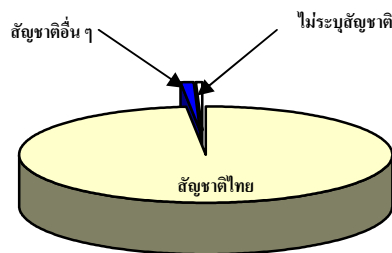
รูปที่ 1 จำนวนผู้ป่วยและตายด้วยโรคเอดส์ในเด็กอายุ 0 - 14 ปี ที่คลอดจากแม่ติดเชื้อเอชไอวี
จำแนกตามปีที่เริ่มป่วย, ประเทศไทย, พ.ศ. 2531 - 31 ตุลาคม พ.ศ. 2550

สัญชาติ

ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีสัญชาติไทย คิดเป็นร้อยละ 98.3 สัญชาติอื่น ๆ เช่น จีน พม่า กัมพูชา ลาว และเวียดนาม ร้อยละ 1.2 และไม่ระบุสัญชาติ ร้อยละ 0.5 (รูปที่ 2)

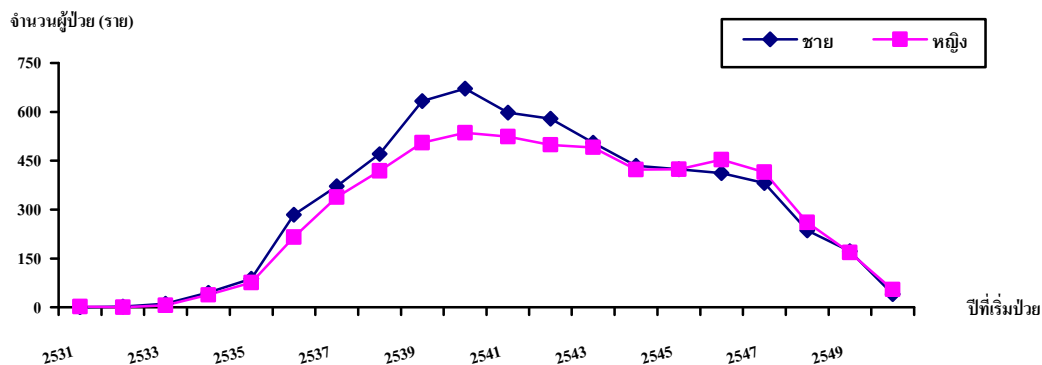
รูปที่ 2 จำนวนผู้ป่วยโรคเอดส์ในเด็กอายุ 0 - 14 ปี ที่คลอดจากแม่ติดเชื้อเอชไอวี
จำแนกตามสัญชาติ ประเทศไทย พ.ศ. 2531 - 31 ตุลาคม พ.ศ. 2550

เพศ

ระหว่างปี พ.ศ. 2532 - 2544 พบผู้ป่วยเพศชายมากกว่าเพศหญิง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 เป็นต้นมา พบผู้ป่วยเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (รูปที่ 3)

รูปที่ 3 จำนวนผู้ป่วยเอดส์ในเด็กอายุ 0 - 14 ปี ที่คลอดจากแม่ติดเชื้อเอชไอวี
จำแนกตามเพศและปีที่เริ่มป่วย ประเทศไทย พ.ศ. 2531 - 31 ตุลาคม พ.ศ. 2550

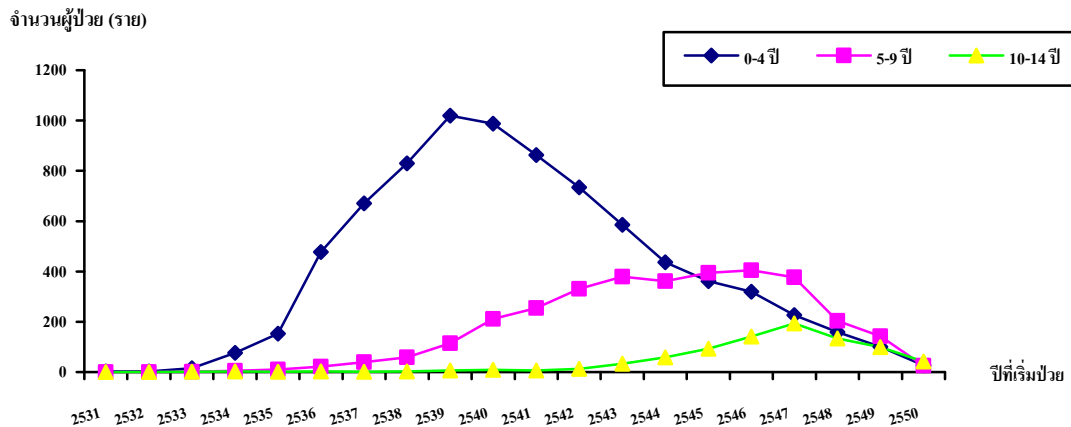

กลุ่มอายุ

ผู้ป่วยกลุ่มอายุระหว่าง 0 - 4 ปี มีแนวโน้มสูงขึ้นตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2533 โดยปี พ.ศ. 2539 พบผู้ป่วยสูงสุด 1,019 ราย หลังจากปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมาแนวโน้มผู้ป่วยเริ่มลดลง ขณะที่ผู้ป่วยกลุ่มอายุ 5 - 9 ปี มีแนวโน้มสูงขึ้นตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2535 ปี พ.ศ. 2546 พบผู้ป่วยสูงสุด 405 ราย ส่วนผู้ป่วยกลุ่มอายุ 10 - 14 ปี มีแนวโน้มสูงขึ้นตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2543 และ ปี พ.ศ. 2547 พบผู้ป่วยสูงสุด 193 ราย (รูปที่ 4)

รูปที่ 4 จำนวนผู้ป่วยเอดส์ในเด็กอายุ 0 - 14 ปี ที่คัดลอกจากแม่ดัดเชื้อเอชไอวี

จำแนกตามกลุ่มอายุและปีที่เริ่มป่วย ประเทศไทย พ.ศ. 2531 - 31 ตุลาคม พ.ศ. 2550

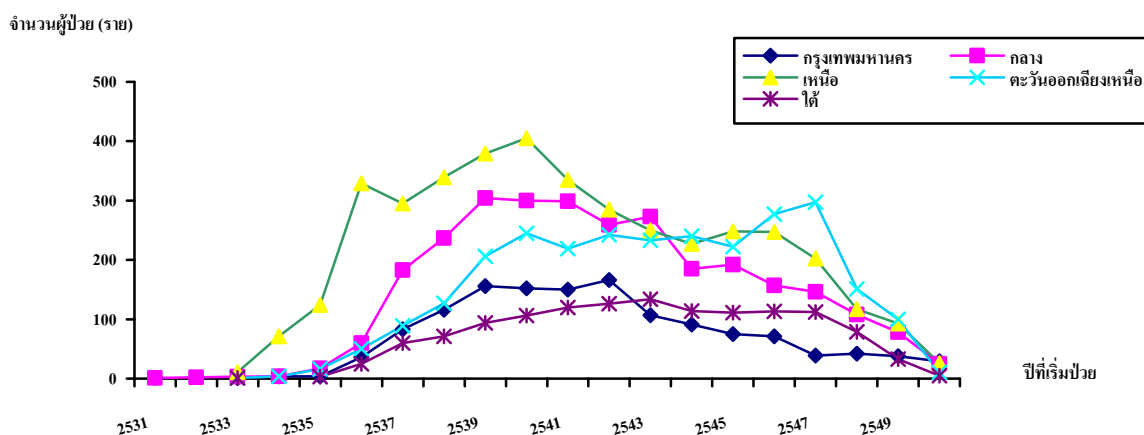

การกระจายของโรคตามพื้นที่

ภาคเหนือมีจำนวนผู้ป่วยสูงกว่าภาคอื่น ๆ มาตลอด พบผู้ป่วยสูงสุดใน ปี พ.ศ. 2540 จำนวน 405 ราย หลังจากนั้นเริ่มมีแนวโน้มลดลง รองลงมาคือ ภาคกลาง พบผู้ป่วยสูงสุดในปี พ.ศ. 2539 จำนวน 304 ราย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบผู้ป่วยสูงสุดในปี พ.ศ. 2547 จำนวน 297 ราย สูงกว่าภาคอื่น ๆ ในช่วงเวลาเดียวกัน กรุงเทพมหานคร พบผู้ป่วยสูงสุดใน ปี พ.ศ. 2542 จำนวน 166 ราย ส่วนภาคใต้ พบผู้ป่วยสูงสุดใน ปี พ.ศ. 2543 จำนวน 134 ราย (รูปที่ 5 และตารางที่ 1)

รูปที่ 5 จำนวนผู้ป่วยเอดส์ในเด็กอายุ 0 - 14 ปี ที่คัดลอกจากแม่ดัดเชื้อเอชไอวี

จำแนกตามพื้นที่และปีที่เริ่มป่วย ประเทศไทย พ.ศ. 2531 - 31 ตุลาคม พ.ศ. 2550

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่า จำนวนผู้ป่วยสูงสุด 5 อันดับแรกของแต่ละภาค คือ ภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำปาง และน่าน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น อุดรธานี สุรินทร์ บุรีรัมย์ และร้อยเอ็ด ภาคกลาง กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ ระยอง ปทุมธานี และกาญจนบุรี ภาคใต้ จังหวัดสงขลา ตรัง นครศรีธรรมราช ระนอง และปัตตานี (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ป่วยเอดส์ในเด็กอายุ 0 - 14 ปี ที่คัดจากแม่ติดเชื้อเอชไอวี จำแนกเป็นรายภาคและจังหวัด ตามปีที่เริ่มป่วย
ประเทศไทย พ.ศ. 2531 - 31 ตุลาคม พ.ศ. 2550

ภาค/จังหวัด	2531-41	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	รวม
ภาคกลาง	2113	425	380	276	267	228	185	150	116	54	4194
5 อันดับแรก											
กรุงเทพมหานคร	703	166	107	91	75	71	39	42	38	29	1361
สมุทรปราการ	120	26	33	22	23	11	12	6	15	0	268
ระยอง	131	15	20	18	14	12	16	5	1	0	232
ปทุมธานี	79	21	23	10	13	13	9	6	11	4	189
กาญจนบุรี	118	12	13	7	10	9	3	4	6	1	183
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	957	242	233	240	222	277	297	151	100	10	2729
5 อันดับแรก											
ขอนแก่น	139	49	23	24	20	14	16	5	2	0	292
อุดรธานี	84	27	23	13	18	40	41	32	13	0	291
สุรินทร์	68	19	16	28	27	19	21	9	5	0	212
บุรีรัมย์	63	12	36	19	13	24	14	12	15	0	208
ร้อยเอ็ด	93	17	8	13	18	13	29	9	6	0	206
ภาคเหนือ	2288	285	250	227	248	247	202	117	93	26	3983
5 อันดับแรก											
เชียงใหม่	776	74	42	32	36	44	34	32	18	1	1089
เชียงราย	433	61	66	61	53	57	56	17	25	4	833
พะเยา	344	35	43	33	38	33	22	18	12	5	583
ลำปาง	163	20	18	33	23	25	16	3	1	0	302
น่าน	120	15	10	3	5	8	6	6	3	1	177
ภาคใต้	480	126	134	114	111	113	112	79	33	5	1307
5 อันดับแรก											
สงขลา	117	29	30	9	14	14	6	5	2	0	226
ตรัง	48	18	14	17	6	7	17	11	4	2	144
นครศรีธรรมราช	34	1	18	35	17	12	9	5	1	0	132
ระนอง	48	6	10	6	13	9	7	17	7	2	125
ปัตตานี	17	14	3	7	18	8	15	10	9	0	101
รวมทุกภาค	5838	1078	997	857	848	865	796	497	342	95	12213

ชนิดของโรคติดเชื้อฉวยโอกาส/กลุ่มอาการบ่งชี้ภาวะภูมิคุ้มกันเสื่อม

โรคติดเชื้อฉวยโอกาส ที่พบมาก 5 อันดับแรก คือ โรคปอดบวมจากเชื้อ *Pneumocystis carinii* (ร้อยละ 6.6) รองลงมา คือ Pneumonia recurrent (Bacteria) มากกว่า 1 ครั้งใน 1 ปี (ร้อยละ 5.4) *Mycobacterium tuberculosis*, Pulmonary or extrapulmonary (ร้อยละ 3.3) Candidiasis ของหลอดอาหาร หลอดลม (Trachea, bronchi หรือ ปอด) (ร้อยละ 1.5) และ Cryptococcosis (ร้อยละ 1.1)

กลุ่มอาการบ่งชี้ภาวะภูมิคุ้มกันเสื่อมที่พบมาก 5 อันดับแรก คือ Wasting syndrome (emaciation, slim disease) (ร้อยละ 13.7) รองลงมาคือ Weight loss or failure to thrive (ร้อยละ 11.9) Severe or recurrent lower or persistent respiratory tract infection (ร้อยละ 11.1) Chronic/Recurrent diarrhea more than 1 month (ร้อยละ 8.6) และ Chronic cough (ร้อยละ 7.6) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ป่วยเอดส์ในเด็กอายุ 0 - 14 ปี ที่คัดออกจากแม่ติดเชื้อเอชไอวี จำแนกตามเพศและชนิดของการติดเชื้อ
 นวโยโรคาส/กลุ่มอาการบ่งชี้ภาวะภูมิคุ้มกันเสื่อม ประเทศไทย พ.ศ. 2531 - 31 ตุลาคม พ.ศ. 2550

ลำดับที่	ชนิดของการติดเชื้อนวโยโรคาส/กลุ่มอาการบ่งชี้ภาวะภูมิคุ้มกันเสื่อม	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
1	Candidiasis (Esophagus, Trachea, Bronchi หรือปอด)	162	190	352	1.5
2	Cryptococcosis	146	110	256	1.1
3	Cryptosporidiosis และมีอุจจาระร่วงนานมากกว่า 1 เดือน	35	39	74	0.3
4	โรคติดเชื้อ Cytomegalovirus ของอวัยวะใดอวัยวะหนึ่งนอกเหนือ จากตับ ม้าม และต่อมน้ำเหลือง	22	30	52	0.2
5	โรคติดเชื้อ Cytomegalovirus retinitis	25	25	50	0.2
6	HIV encephalopathy เรียก HIV dementia, AIDS dementia หรือ subacute encephalitis จากเชื้อ HIV	53	54	107	0.5
7	Herpes simplex นานเกิน 1 เดือน	22	23	45	0.2
8	Histoplasmosis ชนิดแพร่กระจายของอวัยวะต่าง ๆ	15	22	37	0.2
9	Isosporiasis และมีอุจจาระร่วงนานเกิน 1 เดือน	20	26	46	0.2
10	Kaposi's sarcoma	16	4	20	0.1
11	Lymphoma, burkitt's (or equivalent term)	4	6	10	0.0
12	Lymphoma, immunoblastic (or equivalent term)	11	17	28	0.1
13	Lymphoma, primary in brain	12	11	23	0.1
14	Mycobacterium avium complex หรือโรคติดเชื้อ <i>M.kasasii</i>	29	15	44	0.2
15	Mycobacterium, other species or unidentified species, disseminated or extrapulmonary	21	15	36	0.2
16	<i>Mycobacterium tuberculosis</i> , Pulmonary or extrapulmonary	412	361	773	3.3
17	Pneumonia recurrent (Bacteria) มากกว่า 1 ครั้ง ใน 1 ปี	648	620	1268	5.4
18	โรคปอดบวมจากเชื้อ <i>Pneumocystis carinii</i>	757	794	1551	6.6
19	ติดเชื้อ <i>Penicillium marneffei</i>	132	111	243	1.0
20	Progressive multifocal leukoencephalopathy	13	9	22	0.1
21	Salmonella septicemia ซ้ำ ๆ	43	22	65	0.3
22	Toxoplasmosis ในสมอง	38	35	73	0.3
23	Wasting syndrome (emaciation, slim disease)	1691	1530	3221	13.7
24	Nocardiosis	1	2	3	0.0
25	Rhodococcosis	8	7	15	0.1
26	Serious bacterial infection, recurrent or multiple ตั้งแต่ 2 ครั้งใน 2 ปี ในผู้ป่วยที่อายุต่ำกว่า 13 ปี	16	15	31	0.1
เฉพาะผู้ป่วยเด็กที่อายุต่ำกว่า 18 เดือน					
1. Major signs					
27	Weight loss or failure to thrive	1486	1328	2814	11.9
28	Chronic/Recurrent diarrhea more than 1 month	1097	925	2022	8.6
29	Chronic/Recurrent fever more than 1 month	718	621	1339	5.7
30	Severe or recurrent lower or persistent respiratory tract infection	1392	1234	2626	11.1
2. Minor signs					
31	Generalized lymphadenopathy or hepatosplenomegaly	453	445	898	3.8
32	Oral thrush	522	469	991	4.2
33	Repeated common infections (otitis, pharyngitis)	775	662	1437	6.1
34	Chronic cough	959	834	1793	7.6
35	Generalized dermatitis	671	560	1231	5.2

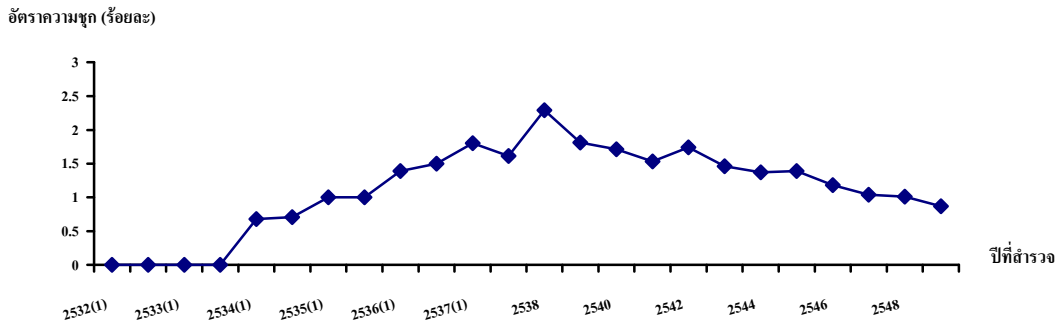
หมายเหตุ : ผู้ป่วย 1 รายอาจมีการติดเชื้อนวโยโรคาส/กลุ่มอาการบ่งชี้ภาวะภูมิคุ้มกันเสื่อมมากกว่า 1 ชนิด

ผลการเฝ้าระวังการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มหญิงฝากครรภ์ระหว่างปี พ.ศ. 2532 - 2549

ผลการเฝ้าระวังการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มหญิงฝากครรภ์ ที่ดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 จนถึงปัจจุบัน⁽¹⁾ พบว่า ความชุกของการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนี้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2534 - 2538 อัตราความชุก ในปี พ.ศ. 2534 เท่ากับร้อยละ 0.68 สูงสุดในปี พ.ศ. 2538 เท่ากับ ร้อยละ 2.29 หลังจากนั้นเริ่มลดลงเล็กน้อย แต่ใกล้เคียงกับช่วงก่อน ปี พ.ศ. 2538 โดยปี พ.ศ. 2549 มีอัตราความชุกเท่ากับ ร้อยละ 0.87 (รูปที่ 6)

รูปที่ 6 อัตราความชุกการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มหญิงฝากครรภ์ ระหว่างปี พ.ศ. 2532-2549

จำแนกตามปีที่สำรวจ

หมายเหตุ : ระหว่างปี พ.ศ. 2532 - 2537 ดำเนินการสำรวจปีละ 2 ครั้ง

สรุป/วิจารณ์

จำนวนผู้ป่วยเอดส์ในเด็กอายุ 0 - 14 ปี ที่คลอดจากแม่ติดเชื้อเอชไอวีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2540 และเริ่มลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 ในช่วงแรกของการระบาดพบผู้ป่วยเพศชายมากกว่าเพศหญิง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 เป็นต้นมาพบผู้ป่วยเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เมื่อพิจารณาตามกลุ่มอายุ พบว่า กลุ่มอายุ 0 - 4 ปี มีผู้ป่วยสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในช่วงปี พ.ศ. 2533 - 2544 หลังจากนั้นเริ่มลดลง ขณะที่กลุ่มอายุ 5 - 9 ปี มีแนวโน้มพบผู้ป่วยสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ อย่างชัดเจน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา ภาคเหนือมีรายงานผู้ป่วยสูงกว่าทุกภาค โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และพะเยา โรคติดเชื้อฉวยโอกาสที่พบมาก คือ ปอดบวมจากเชื้อ *Pneumocystis carinii*, *Pneumonia recurrent* (Bacteria) มากกว่า 1 ครั้ง ใน 1 ปี และ *Mycobacterium tuberculosis*, Pulmonary or extrapulmonary

การนำยาต้านไวรัสมาใช้ในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์และเด็กที่คลอดจากแม่ติดเชื้อเอชไอวี รวมทั้งความชุกของการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มหญิงฝากครรภ์ เป็นผลกระทบโดยตรงต่อการเพิ่มจำนวนผู้ป่วยเอดส์ในเด็ก ซึ่งผลการเฝ้าระวังเด็กที่คลอดจากแม่ติดเชื้อเอชไอวี ใน 4 จังหวัดนำร่องปี พ.ศ. 2547 พบว่า แม่และเด็กที่ติดเชื้อเอชไอวี หากได้รับยา AZT ครบทั้ง 3 ระยะ คือ ขณะตั้งครรภ์ ขณะคลอด และแรกเกิด มีอัตราการถ่ายทอดเชื้อเอชไอวีจากแม่สู่ลูกร้อยละ 4.7 ส่วนเด็กหรือแม่ที่ไม่ได้รับยาต้านไวรัสใด ๆ มีอัตราการถ่ายทอดเชื้อเอชไอวีจากแม่สู่ลูก สูงถึงร้อยละ 25.0⁽²⁾ จึงทำให้มองเห็นว่าแนวโน้มของผู้ป่วยเอดส์เด็กในกลุ่มอายุ 0 - 4 ปี เริ่มลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 ขณะที่ผู้ป่วยกลุ่มอายุ 5 - 9 ปี มีแนวโน้มสูงขึ้นในเวลาเดียวกัน แสดงว่าการได้รับยาต้านไวรัสนอกจากทำให้อัตราการติดเชื้อจากแม่ลดลงแล้ว ยังช่วยขยายระยะเวลาของการเกิดภาวะภูมิคุ้มกันเสื่อมในเด็กที่ติดเชื้อเอชไอวีแล้วให้ช้าลงด้วย จึงทำให้พบผู้ป่วยกลุ่มอายุ 5 - 9 ปี และ 10 - 14 ปี สูงกว่าช่วงเวลาก่อนการนำยาต้านไวรัสมาใช้

อย่างไรก็ตาม จำนวนผู้ป่วยเอดส์ในระบบเฝ้าระวังที่ได้รับรายงานอาจมีความล่าช้าและไม่ครบถ้วน เนื่องจากระยะฟักตัวหรือช่วงเวลาที่แสดงภาวะภูมิคุ้มกันเสื่อมของโรคเอดส์ต้องใช้เวลานาน จำนวนผู้ป่วยที่มีอยู่ในระบบเฝ้าระวังจึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่น ๆ อีก ได้แก่ จำนวนผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลและจำนวนผู้ป่วยที่รายงานเข้าสู่ระบบเฝ้าระวัง ซึ่งจากการศึกษาระบบเฝ้าระวังโรคเอดส์โดยการรายงานผู้ป่วย พบว่า มีความครบถ้วนของการรายงานเพียง ร้อยละ 52.3 (14.0-76.9)⁽³⁾ นอกจากนี้ผลการประเมินระบบเฝ้าระวังโรคเอดส์โดยการรายงานผู้ป่วยของจังหวัดต่าง ๆ พบว่า มีความครบถ้วนค่อนข้างต่ำ คือ ระหว่างร้อยละ 4.2 - 42.7⁽⁴⁻⁷⁾ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบเฝ้าระวังโรคเอดส์ จึงต้องทำความเข้าใจกับนิยามที่ใช้ในการเฝ้าระวังโรคเอดส์⁽⁸⁾ มีการชี้แจงรายละเอียด และขั้นตอนการรายงานผู้ป่วยแก่ผู้ที่รับผิดชอบให้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้ทราบสถานการณ์ที่แท้จริงของโรคแล้ว ยังสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. ผลการเฝ้าระวังการติดเชื้อ HIV เฉพาะพื้นที่ในประเทศไทย รอบที่ 1 - 24 (พ.ศ. 2532 - 2549). สำนักโรคบาวิทยา. กรมควบคุมโรค. (เอกสารอัดสำเนา).
2. นิรมล รตินสุพร, ธนรักษ์ ผลิพัฒน์, อรพรรณ แสงวรรณลอย และสุรศักดิ์ ฐิโนสวรราชกูร. รายงานผลการเฝ้าระวังเด็กที่คลอดจากแม่ติดเชื้อเอชไอวี ใน 4 จังหวัดนำร่อง พ.ศ. 2547. ใน : รายงานสถานการณ์โรคเอดส์ ประเทศไทย 2547. สำนักโรคบาวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.

3. พงทิพย์ รัตนะรัต, อรพรรณ แสงวรรณลอย และ ชนรักษ์ ผลิพัฒน์. การศึกษาระบบเฝ้าระวังโรคเอดส์โดยการรายงานผู้ป่วย ในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขประจำปี พ.ศ. 2547. รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำปีสัปดาห์ 2550; 38(45):789-795.

4. กองควบคุมโรคเอดส์ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร. การประเมินระบบเฝ้าระวังโรคเอดส์โดยการรายงานผู้ป่วย ในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร ปี 2548. (เอกสารอัดสำเนา).

5. กลุ่มระบาดวิทยา สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 จังหวัดสระบุรี. การประเมินระบบเฝ้าระวังโรคเอดส์โดยการรายงานผู้ป่วย จังหวัดชัยนาท พ.ศ. 2547 (เอกสารอัดสำเนา).

6. คณะกรรมการประเมินระบบเฝ้าระวังโรคเอดส์การรายงานผู้ป่วย ผู้ติดเชื้อที่มีอาการ (รายงาน 506/1) จังหวัดชัยภูมิ. การประเมินระบบเฝ้าระวังโรคเอดส์โดยการรายงานผู้ป่วย จังหวัดชัยภูมิ 20 - 30 เมษายน พ.ศ. 2547. (เอกสารอัดสำเนา).

7. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่. การประเมินระบบเฝ้าระวังโรคเอดส์โดยการรายงานผู้ป่วย จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2546. พิมพ์ครั้งที่ 1. เชียงใหม่ : เพื่อฟ้าการพิมพ์, 2547: 6 - 15.

8. สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. นิยามผู้ป่วยเอดส์ที่ใช้ในการเฝ้าระวังโรค. ฉบับปรับปรุงแก้ไข ครั้งที่ 5. ตุลาคม : 2546.

สรุปการตรวจสอบข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์

ข่าวระบาดใน/ต่างประเทศ

สัปดาห์ที่ 47 ระหว่างวันที่ 18 - 24 พฤศจิกายน 2550

(Outbreak Verification Summary, 47th Week, November 18 - 24, 2007)

บรรวรณ ดิเรกโลก ชนิพันธ์ สนธิไชย ปภาณี สวงโท ศิวพร ชุมทอง

ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว สำนักระบาดวิทยา *Surveillance Rapid Responds Team, Bureau of Epidemiology*

✉ borworn1@health.moph.go.th

ในสัปดาห์ที่ 47 ระหว่างวันที่ 18 - 24 พฤศจิกายน 2550 สำนักระบาดวิทยาได้รับรายงาน และตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. **อหิวาตกโรค** มีรายงานผู้ป่วยมารับการรักษาที่โรงพยาบาล 8 ราย จาก 6 จังหวัด ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการพบเชื้อ *Vibrio cholerae* O1 El Tor Ogawa 7 ราย จาก 5 จังหวัด ได้แก่ ชัยภูมิ 3 ราย ร้อยเอ็ด อุบลราชธานี ลำพูน และกรุงเทพมหานครจังหวัดละ 1 ราย และ พบเชื้อ *Vibrio cholerae* O1 El Tor Inaba 1 ราย อยู่ที่จังหวัดขอนแก่น ดังนี้

ชัยภูมิ รายแรก เป็นหญิง 78 ปี อยู่ที่หมู่ 6 ตำบลโป่งนก อำเภอเทพสถิต เริ่มป่วย 17 พฤศจิกายน 2550 เวลาประมาณ 03.00 น. อาหารที่สงสัยคือ ปลาช่อนนึ่งแคดเดียว และหอยแครงลวก รับประทานในเย็นวันที่ 11 พฤศจิกายน 2550 และตอนเที่ยงวันที่ 13 พฤศจิกายน 2550 ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) อำเภอเทพสถิตได้ทำ RSC ผู้ป่วย ผู้สัมผัสร่วมบ้านและในชุมชน รวม 7 ตัวอย่าง ส่งตรวจที่โรงพยาบาลชัยภูมิ ผลการตรวจไม่พบเชื้อ

รายที่ 2 ผู้ป่วยชาย อายุ 16 ปี อยู่ที่หมู่ 10 ตำบลวังชมพู อำเภอหนองบัวแดง เริ่มป่วยวันที่ 17 พฤศจิกายน 2550 ด้วยอาการถ่ายเป็นน้ำ 3 ครั้ง และอาเจียน 5 ครั้ง แล้วมีอาการช็อค ญาตินำส่งโรงพยาบาลหนองบัวแดง หลังรับไว้เป็นผู้ป่วยใน อาการไม่ดีขึ้น จึงส่งไปรักษาต่อที่โรงพยาบาลชัยภูมิ ญาติให้ประวัติว่า ผู้ป่วยรับประทานแมงกะพรุนเมื่อคืนวันที่ 16 พฤศจิกายน 2550 มีผู้ร่วมรับประทานประมาณ 10 คน ตรวจอุจจาระแล้วไม่พบเชื้อ

รายที่ 3 ผู้ป่วยหญิง อายุ 81 ปี อยู่ที่หมู่ 14 ตำบลคูเมื่อง อำเภอหนองบัวแดง เริ่มป่วยวันที่ 19 พฤศจิกายน 2550 ด้วยอาการถ่ายเป็นน้ำ หลายครั้ง เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยในที่โรงพยาบาลหนองบัวแดงในวันเดียวกัน อาหารที่สงสัยคือ ลาบวัวดิบ รับประทานเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2550 เป็นลาบวัวที่นำมาจากบ้านงานทำบุญเก็บกระดูก ภายในหมู่บ้านเดียวกัน เจ้าหน้าที่กำลังสอบสวนโรคเพิ่มเติม

ร้อยเอ็ด ผู้ป่วยหญิง อายุ 70 ปี อยู่ที่ตำบลกลาง อำเภอเสลภูมิ เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2550 มีอาการถ่ายเป็นน้ำมากกว่า 10 ครั้ง เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลเอกชน จากการสอบสวนโรค ผู้ป่วยไม่มีประวัติเดินทางออกนอกพื้นที่ อาหารที่รับประทานจะซื้ออาหารสำเร็จรูปจากตลาด ใช้น้ำประปาจากประปาภูมิภาค ใช้ส้วมซึม พบ ผู้สัมผัสร่วมบ้าน 1 คน ไม่มีอาการป่วย เจ้าหน้าที่ได้ป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่แล้ว

อุบลราชธานี ผู้ป่วยหญิง อายุ 34 ปี สัญชาติลาว สามีชาวไทย เป็นผู้ป่วยรายแรกของจังหวัดปีนี้ อยู่ที่ตำบลกุดชุมพူ อำเภอพิบูลมังสาหาร เริ่มป่วยวันที่ 9 พฤศจิกายน 2550 รับการรักษาในวันที่ 13 พฤศจิกายน 2550 ที่โรงพยาบาลพิบูลมังสาหาร อาหารสงสัยคือ หอยแครงลวก ที่ซื้อมาจากตลาดนัดวันศุกร์ ผู้ป่วยรับประทานประมาณ 1 กิโลกรัม และมีผู้รับประทานอีกคือ สามีและบุตรชาย แต่ไม่มีอาการป่วย ทีม SRRT จังหวัดอุบลราชธานี และกองสาธารณสุขสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองอุบลราชธานี ทำการล้างตลาด ติดตามผู้ประกอบการขายอาหารทะเล เก็บตัวอย่างอุจจาระผู้สัมผัส ตรวจวัดระดับคลอรีนในน้ำประปาไม่ได้ ได้มอบคลอรีนให้ผู้ใหญ่บ้าน และเฝ้าระวังโรคในพื้นที่ ขณะนี้ยังไม่พบผู้ป่วยรายใหม่